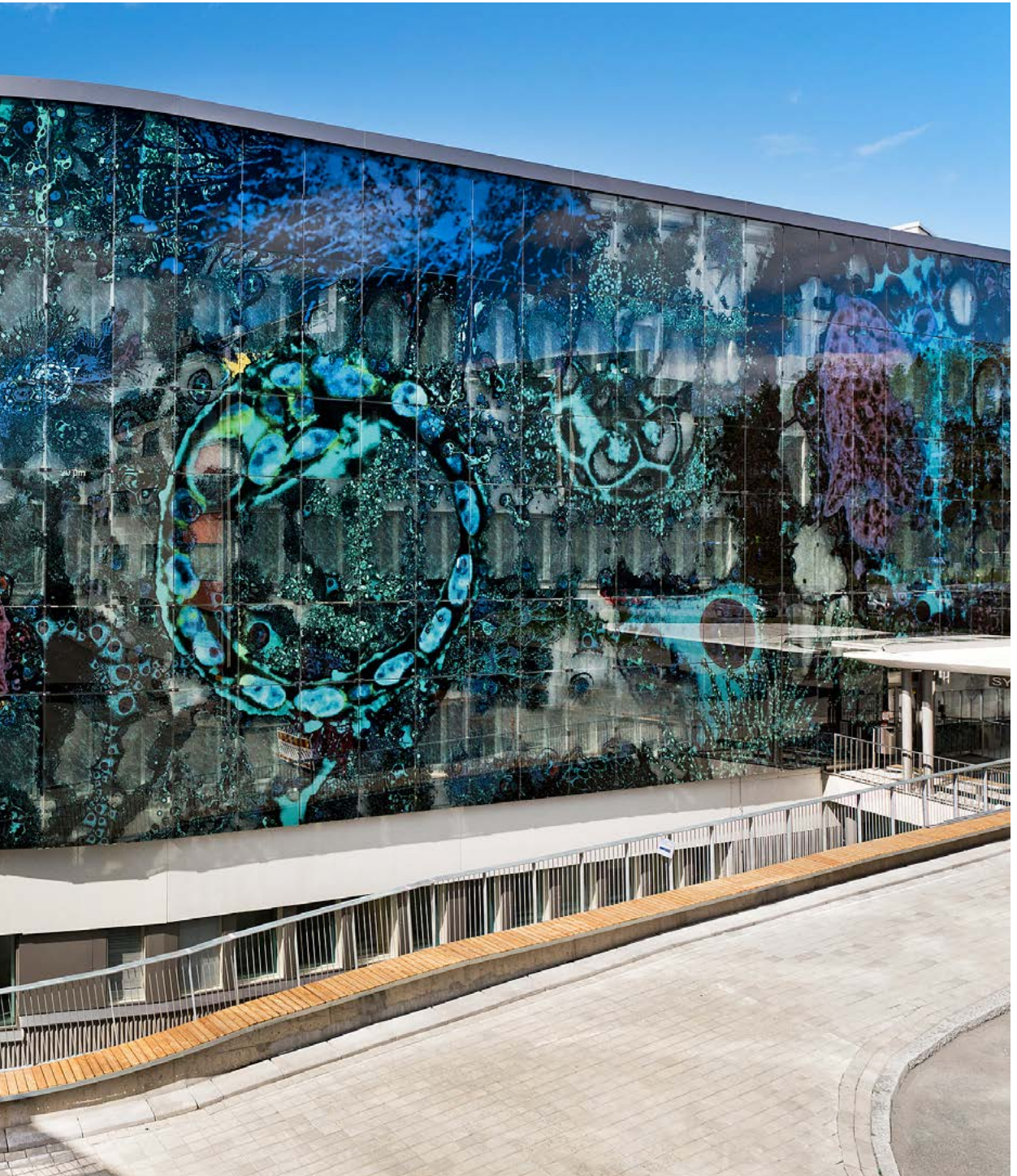




Luova talous turvaa Suomen tulevaisuuden





Ornamo ry on vuonna 1911 perustettu muotoilualan asiantuntijajärjestö. Ornamo kehittää muotoilijan ammattia ja vaikuttaa muotoilun asemaan yhteiskunnassa. 2 600 jäsentä muodostavat muotoilualalla työskentelevien korkeakoulutettujen ammattilaisten ainutlaatuisen verkoston. Jäsenemme työskentelevät muotoilun monipuolisella kentällä muun muassa sisustusarkkitehtuurin, teollisen muotoilun, kaluste-, tekstiili- ja vaatesuunnittelun, pakkaussuunnittelun, palvelumuotoilun, digitaalisen suunnittelun, käyttöliittymien, taidekäsityön ja taiteen aloilla opiskelijoina, palkansaajina, freelancereina ja yrittäjinä.

1 Tehdään Suomesta johtava luovan talouden maa

- Nostetaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan TKI-tuki neljään prosenttiin BKT:sta.
- Luodaan Suomelle IPR-strategia, joka ohjaa aineettoman omaisuuden oikeuksien hyödyntämistä.
- Luodaan omat rahoitusmallit ja yrityspalvelut tukemaan luovan alan pienten yritysten kasvua.
- Laaditaan visuaalisen taiteen strategia.

2 Tuetaan laadullista työllistymistä

- Selkeytetään eri koulutusasteiden välistä työnjakoa toisen asteen ja ammattikorkeakoulujen osalta.
- Sosiaaliturvaa ja verotusta kehitetään tasa-arvoisemmaksi kaikille, myös itsensätyöllistäjille ja freelancereille.
- Vakinaistetaan näyttelypalkkiokokeilu takaamaan visuaalisen alan taiteilijoille korvaus museonäyttelyistä.

3 Tehdään suomalaisille parempi arki ja rakennettu ympäristö

- Luodaan yhteinen julkisten hankintojen strategia.
- Valtio ottaa prosenttiperaatteen käyttöön rakentamisessa ja kaupunkikehittämisessä.
- Perustetaan uusi muotoilun ja arkkitehtuurin museo.

Muotoiluuala Suomessa

MUOTOILUA KÄYTTÄVÄT YRITYKSET LIIKEVAIHTO 2017

408,7 mrd. €



- Kauppa**
- Teollisuus**
- Palvelut**
- Rakentaminen**



**KOKO MUOTOILUN
TOIMIALA YHTEENSÄ:**
LIIKEVAIHTO **11,4 mrd.**
TYÖNTEKIJÄÄ **59 012**

Ornamon, Helsingin kaupungin, Elisan ja Nokian muotoilukilpailun voittajaehdotuksen Stadiikan takana ovat muotoilijat Keny Muesa, Pekka Selonen ja Aaro Sariola. Kilpailussa etsittiin tyylikästä mallia Helsinki 5G-tukiasemille ja -verkkoympäristölle.



Luova talous turvaa Suomen tulevaisuuden

Yritykset tarvitsevat muotoiluosaamista luodakseen aineetonta arvoa palveluihin, konseptointiin tai brändin kasvattamiseen. Investoinnit muotoiluun parantavat yritysten ja julkisen sektorin kilpailukykyä. Suomi turvaa tulevaisuutensa panostamalla tuotekehitykseen ja korkean jalostusasteen tuotteisiin sekä palveluihin. Luova talous voi kehittyä ja kasvaa vain, jos toimintaympäristö kannustaa innovaatioihin.

Muotoilu on IPR-intensiivinen ala, jonka merkitys yhteiskunnassa kasvaa. Muotoilualan yritysten liikevaihto oli vuonna 2017 jo 11,4 miljardia euroa. Muotoilu on omaa kokoaan merkittävämpi ala, sillä sen tuottama arvo palvelee laajaa asiakasalojen kokonaisuutta. Hyvä suunnittelu auttaa sosiaali- ja terveysalaa tai rakentamista kehittämään liiketoimintaansa. Digitaalisen muotoilun arvo oli vuonna 2017 yli 7 miljardia euroa ja kasvuvauhti on kova: 96 prosenttia vuoteen 2010 verrattuna.*

Aineettoman arvon kasvu korostuu muotoilualalla. Liiketoiminta kasvaa niissä palvelurityksissä, jotka tarjoavat suunnittelua asiakasaloille. Muotoilun palveluyritysten liikevaihto on 2010–17 kasvanut peräti 54 prosenttia.

Muotoilu auttaa Suomea ratkomaan tulevaisuuden haasteita ja varmistamaan myönteisen talouskehityksen, jolle yhteiskuntamme rakentaa hyvinvointia. Digitalisaatio, data- ja alustatalous, ilmastonmuutoksen torjunta ja kiertotalous ovat esimerkkejä haasteista, joita muotoilu auttaa ratkaisemaan. Annetaan luovalle työlle sille kuuluva arvo ja varmistetaan, että Suomi on tulevaisuudessa luovan talouden kärkimaa.

* Lähde: Tilastokeskuksen alueellinen yritystoimintatilasto 2017.

Ornamon kolme hallitusohjelmateemaa Suomen tulevaisuuden turvaamiseksi:

1. Tehdään Suomesta johtava luovan talouden maa.
2. Tuetaan laadullista työllistymistä.
3. Tehdään suomalaisille parempi arki ja rakennettu ympäristö.

Tehdään Suomesta johtava luovan talouden maa

Muotoilu on kasvu ja edelläkävijä globaaleissa kehitystrendeissä. Taloudelle on elintärkeää tuottaa aineetonta arvoa, kuten osaamista, ihmisen ymmärtämistä, brändäämistä ja konsepteja tai lisenssejä. Euroopassa IPR-intensiiviset eli aineettomia oikeuksia hyödyntävät yritykset tuottavat enemmän, maksavat korkeampia palkkoja ja selviytyvät paremmin huonossa taloustilanteessa.*

ORNAMO ESITTÄÄ 2019–2023 HALLITUSOHJELMAAN
NELJÄ LUOVAA TALOUTTA TUKEVAA TOIMENPIDETTÄ:

Nostetaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan TKI-tuki neljään prosenttiin BKT:sta. Suomen TKI-tuet ovat 2000-luvulla supistuneet, ja tuet tulee palauttaa kansainväliselle tasolle. Innovaatiopolitiikan pitää olla pitkäjänteistä, ennakoitavaa ja valtion toimialojen rajat ylittävää. Kansallisen innovaatiopolitiikan tulee kattaa myös luovat alat. Muotoilu ja teknologiset tai esimerkiksi materiaalikehityksen innovaatiot kulkevat yhdessä systeemisesti niin, että uudet ideat ja keksinnöt syntyvät eri osaamisalueiden yhteisenä kontribuutiona. Innovaatiopolitiikan täytyy tunnistaa kaikki luova potentiaali, jotta parhaat innovaatiot saavat tukea.

Luodaan Suomelle IPR-strategia, joka ohjaa aineettoman omaisuuden oikeuksien hyödyntämistä. IPR (intellectual property rights eli aineettoman arvon oikeudet tai immateriaalioikeudet) ja siihen perustuva ansaintalogiikka sekä -malli turvaavat Suomen kilpailukyyn. Oma kansallinen IPR-strategia takaa kasvun.

Edistetään Creative Business Finland -toimintamallia tukemaan pienten yritysten kasvua. Tällä hetkellä asiantuntija-alojen mikroyritykset eivät löydä toimintansa kehittämiseen sopivia rahoitusvälineitä ja neuvontaa. Valtaosa Suomen yrityksistä on pieniä. Tilastokeskuksen (2018) mukaan yksin työskentelevät itsensätyöllistäjäyrittäjät ovat Suomessa nopeimmin kasvava yrittäjäryhmä, ja työnantajayrittäjistä valtaosalla, 69 prosentilla, on korkeintaan viisi työntekijää. Creative Business Finlandiin on luotava rahoitusmallit ja yritys- ja neuvontapalvelut tukemaan pieniä luovan alan yrityksiä.

Laaditaan visuaalisen taiteen strategia. Suomalainen visuaalinen taide, kuten keramiikka, tekstiili- ja lasitaide sekä kuvataide, on kansainvälisesti arvostettua. Se on merkittävä osa Suomen myönteistä maabrändikuvaa. Suomesta kuitenkin puuttuu strategia, joka ohjaa visuaalisen taiteen kansainvälistymistä ja taiteilijoiden sekä taiteen välittäjäorganisaatioiden kasvua. Visuaalista taidetta tulee tukea pitkäjänteisesti ja kansainvälisyyttä painottaen.

* Lähde: Euroopan unionin teollisuus- ja kauppatieteiden tutkimusviraston (EPO) 2016 tutkimuksesta. Talouskehityksen tulevaisuus on kiinni aineettomista investoinneista.



Aalto-yliopiston kokeellisen materiaalitutkimuksen Chemarts-kesäkoulussa on syntynyt mm. puuvillan kierrätyksen uudistava Ioncell F-keksintö. Tekstiilisuunnittelija Pirjo Kääriäinen luotsaa biopohjaisten materiaalien mahdollisuuksia tekstiilien tuotannossa. Kuva: Eeva Suorlahti.



Tuetaan laadullista työllistymistä

Suomalaiset muotoilijat ja taiteilijat ovat korkeasti koulutettuja erityisasiantuntijoita. Alan korkein koulutus on lähes 60 prosentilla muotoilijoista ja taideteollisen alan taiteilijoista (lähde: Taiteen edistämiskeskus). Ongelmana on laadullinen työllistyminen: korkeasti koulutetut osajat eivät työllisty koulutustaan vastaavasti. Etenkin visuaalisen alan taiteilijat rahoittavat luovaa ja taiteellista työskentelyä muilla töillä ja tulonsiirroilla. Ilmaisen työn tekemisen ja teettämisen täytyy loppua, eikä valtion tule tukea sellaisia kulttuuri- ja taidelaitoksia, jotka eivät puolestaan maksa taiteilijoille kohtuullista korvausta tehdystä työstä.

ORNAMO ESITTÄÄ 2019–2023 HALLITUSOHJELMAAN
KOLME LAADULLISTA TYÖLLISTYMISTÄ TUKEVAA TOIMENPIDETTÄ:

Selkeytetään koulutusasteiden välistä työnjakoa toisen asteen ja ammattikorkeakoulujen osalta. Muotoilijaksi valmistuu ammattilaisia kaikilta koulutusasteilta, mikä vääristää muotoilualan työmarkkinoita. Koulutuksen rahoituksen tulee tukea eri koulutusasteiden välistä työnjakoa ja rahoituksessa huomioida koulutusketju kokonaisuutena.

Sosiaaliturvaa ja verotusta kehitetään tasa-arvoisemmaksi kaikille, myös itsensä työllistäjille ja freelancereille. Itsensä työllistäminen ja mosaiikkimainen, eri työnteon muotoja yhdistelevä työ ovat vakiintuvia työnteon tapoja, mutta Suomen sosiaaliturva perustuu edelleen kaksijakoiseen palkansaaja/yrittäjä -ajatteluun. Yhdistelmä vakuutus on syytä ottaa käyttöön, sillä se mahdollistaa kannattavan työnteon muodosta riippumatta.

Vakinaistetaan näyttelypalkkiokokeilu takaamaan visuaalisen alan taiteilijoille korvaus museonäyttelyistä. Suomalaiset visuaalisen alan taiteilijat eivät pääsääntöisesti saa korvausta museoissa pitämistään näyttelyistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on pilot-tihankkeessaan tarjonnut museoille tukea taiteilijoiden palkkioiden maksamiseen. Vakinaistetaan tarpeellisuutensa todistanut kokeilu ja luodaan sopimus tai puitteet, jotka turvaavat taiteilijan taloudelliset oikeudet myös tulevaisuudessa.

Tehdään suomalaisille parempi arki ja rakennettu ympäristö

Suomen julkisten hankintojen volyymi on arviolta noin 35 miljardia euroa vuodessa.* Tällä verovaroin rahoitettavalla menoerällä on oltava kunnianhimoiset tavoitteet sujuvan ja kestävä arjen ympäristöjen ja palveluiden edistämiseksi. Kestävä tulevaisuuden rakentamiseksi on tärkeää tavoitella laajempaa vaikuttavuutta kuin vain hankintatarpeen täyttämisen. Ihmisen ymmärtäminen on muotoilun ydinosasta, ja siihen perustuvan muotoiluajattelun avulla tehdään parempia kaupunkiympäristöjä, palveluja ja tuotteita. Julkinen taide on tasa-arvoinen tapa lisätä elinympäristöjen viihtyisyyttä, yhdenvertaista osallisuutta kulttuuriin ja yhteisön sosiaalista kestävyttä.

ORNAMO ESITTÄÄ 2019–2023 HALLITUSOHJELMAAN KOLME HYVÄÄ ARKEA JA RAKENNETTUA YMPÄRISTÖÄ TUKEVAA TOIMENPIDETTÄ:

Luodaan yhteinen julkisten hankintojen strategia. Luova ajattelu tarjoaa ratkaisuja globaaleihin haasteisiin, kuten väestön ikääntymiseen, ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja osallisuuden lisäämiseen. Nykyiset hankintakäytännöt eivät kuitenkaan tue luovan suunnittelun hankintaa ja muotoiluajattelun soveltamista julkiselle sektorille. Julkisia hankintoja on tarpeen kehittää yhteistyössä Suomen koko julkisessa hallinnossa asettamalla laaja-alainen julkisten hankintojen yhteistyöfoorumi, jossa sovitaan yhteisestä julkisten hankintojen strategiasta koko julkisella sektorilla.

Valtio ottaa prosenttiperaatteen käyttöön rakentamisessa ja kaupunkikehittämisessä. Prosenttiperaate on vakiintunut ja toimiva taiteen rahoittamisen tapa, jossa noin prosentti rakentamisen kustannuksista ohjataan taiteen hankkimiseen. Suomen tulee ottaa mallia lähialueiden valtioista, joissa valtio käyttää prosenttiperaatetta julkisen taiteen hankkimiseen. Valtion esimerkki kannustaa kuntia kehittämään käytäntöjään.

Perustetaan uusi muotoilun ja arkkitehtuurin museo. Laajan, vuonna 2018 valmistuneen selvityksen mukaan uusi muotoilun ja arkkitehtuurin museo olisi kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä tietopankki, oppimisympäristö ja vetovoimainen käyntikohte sekä yhteiskunnallisen keskustelun herättäjä. Perustetaan uusi museo vahvistamaan Helsingin ja Suomen asemaa muotoilun pääkaupunkina.

* Lähde: European Commission, Public Procurement Indicators 2015.





Ornamo

Annankatu 16 B 35–36
00120 Helsinki
+358 9 687 7740
ornamo.fi

Muotoilu ja taide kohtaavat Suomen Ranskan instituutissa, jonka uudistuksesta Pariisissa vastasi Studio Joanna Laajisto. Sisustusarkkitehdit SIO valitsi Laajiston Vuoden sisustusarkkitehdiksi vuonna 2018. Instituutin seinälle on ripustettu Renata Jakowleffin tilausteos Reflection painting, gold vuodelta 2018. Jakowleff voitti arvostetun Ornamo-palkinnon samana vuonna. Kuva: Mikko Ryhänen.





Kuopiossa sijaitsevan Kaarisairaalan lasinen julkisivu on teos nimeltä Evoluutio (2015), jolla on myös taloteknisiä ominaisuuksia. Sairaalan julkiset tilat sisällä ja ulkona on suunnitellut Partanen & Lamusuo Oy. Kuva: Kari Puustinen.